

עוד רגע! שלוש שנים הפירות שצמחו היו אסורים גם בהנאה מדין ערלה. בשנה הרביעית כל הפירות היו קדושים בקדושת רבעי והיו צריכים להאכל בקדושה בירושלים. סוף סוף היגיע השנה החמישית, החקלאי ש"ששבר את גבו" מרוב עבודות רק רוצה לטעום את הפרי הבשל הראשון, בא הקב"ה ואומר, עוד לא. הפרי הראשון הוא ביכורים. אתה שוב תעלה לירושלים לבית המקדש, תקרא מקרא ביכורים להראות שאינך כפוי טובה. משם הפרשה ממשיכה למצוות וידוי מעשרות. זה ללמדינו שלאורך שלושת השנים הראשונות של מחזור המעשרות חייבים להיות מפוקסים. להפריש כדת וכדין. לברך על ההפרשה. להפריש כסדר. לא להוציא מכספי מעשר שני שלא כדין. הוי אומר הקב"ה רוצה שנהיה מחוברים איליו כל הזמן. הוא האמיר אותנו ואנחנו מאמירים אותו. הוא יתב"ש רוצה להרעיף עלינו ממרום שפע של ברכות. בעיר ובשדה, בכל מה שבבית, בבואינו ובצאתינו. כדי להרעיף עלינו את כל הברכות ממרומים. אבל, מידי הרבה פעמים מהר מאד שכחנו את גדלו וטובו יתב"ש. או אז באנו בטענות על חומרת הקשיים. לא למדנו באר היטיב את דברי התוכחה של פרשתינו. לא למדנו לעמוד על דעת רבותינו לאחר ארבעים שנה שבזמן הזה הקב"ה נותן לנו לב לדעת, עיניים לראות ואזניים לשמוע. כאשר אנחנו מתקרבים להפטרת השבוע, אנחנו מרגישים איך החושך מכסה ארץ. הדעות מבולבלות. אנחנו עדיין רחוקים מ"לא יישמע עוד חמם בארצך", אבל בהחלט מרגישים איך שחלק מהעמים מבינים שזה הזמן להתקרב לעם ישראל. לנו המשימה היא לדאוג ש"ועמך כולם צדיקים", ללמד תועי רוח בינה. להביא למצב שלא יהיה כמעט יהודי שלא ירצה להתקרב לעבודת השי"ת. כאשר נשים לב שהקב"ה אוהב אותנו מעל ומעבר למה שאנחנו יכולים לשער. נשים דגש על כל הברכות שהוא יתב"ש רוצה להעניק לנו. כאשר נתבונן על מה קיבלנו את התורה בהר גריזים ובהר עיבל, שתוכינו וברינו יהיו מאוחדים. עבודת השי"ת בשמחה ובטוב לבב, היצונית ופנימית. אזי יסורו ממנו כל דברי התוכחה, לא יהיה לנו השמש עוד לאור יומם, כי ה' יהיה לנו לאור עולם ושלמו ימי אבלינו, נקווה שזה יקרה עוד השבוע, השתא בעגלא דידן.

היום הזה ה' אלהיך מצוך לעשות. בשנת הארבעים היה עומד והוא אומר היום הזה, והלא יס ארבעים שנה שקבלו את התורה, אבל פירשו רז"ל יהיו חציצין עליך כאלו היום הזה קבלתם מסיני: ובפרשת שמע בפסוק אשר אנכי מצוך היום, לרשו יהיו צעיניך חדשים כאלו היום קבלתם מסיני. צין בלשון חציצין צין בלשון חדשים הולכנו לדרוש כן לפי שהדורות חולפים ולב האדם הולך אחר עיניו בדבר הנראה, כי צעמדו צין עיניו יזכרו ובהסתרו מעיניו ישכחנו, והאותות והמופתים אינם עומדין לעולם, לכך יזהירו שיהיה האמונה קבועה בלב עומדת לעד בזמן ההסתר כמו שהיתה בזמן ההגלות, והיו דברי התורה חציצין אללנו שלא נעבור עליהם, והיו גם כן חדשים

בענין זכרון האותות והמופתים שלא נשכחם מלכנו בהתעלמם מעינינו, אך יהיה אלכלנו מעמד הר סיני בנפלאותיו בחדושו תמיד: ויתכן לומר כי פסוק זה התחיל היום וסיים וככל נפשך, להורות כי יתחייב האדם שימסור נפשו על המלכות בכל הזמנים כלן כיום של מתן תורה, כי כשם שהיה מוסר נפשו על השם באותו יום עלמו של מתן תורה בראותו האותות והמופתים והאש האוכלת בראש ההר, כן ראוי לו למסור נפשו עליו בכל הזמנים כלן, וזהו שאמר היום וסיים בנפשך לזכור שתמסור נפשך עליו בכל הזמנים כלן כהיום הזה: דברי רבינו בחיי חשובים מאוד וכדאי לנו לאמץ אותם. ראשית לבל, קיום התורה תלוי מאד באופן שאנחנו מתמסרים לקיומם. אם השקענו בהם כדי לקיימם בשמחה והתלהבות, אזי הם נשארים איתנו לתמיד. אבל, אם חלילה דבקה בנו מצוות אנשים מלומדה, חטא ההרגל, אזי חסר לנו בפועל בעצם קבלת עול מלכות שמים. זאת אומרת, שבכל יום, עלינו לחפש איך לרענן את עבודת השי"ת ולימוד התורה שלנו. גם כאשר חוזרים במאה פעמים ואחת, לחפש מה ניתן עדיין לחדש בסוגיא. כי כמה שנשקיע בזה יותר כך נדבק יותר בתורה, נגיע למצב שהיינו בהר סיני וממילא נמסור נפשינו על קיום הדברים.

ולא תסור מכל הדברים אשר אנכי מצוה אתכם היום ימין ושמאל, שלא יסנו את מלכות האל ית' בפרט ענין המשפט, ולא ימירו את שאר המלכות במנהגי הדיוט ומלכות אנשים מלומדה כ"ש כשיעשו זה לכבוד קדמונים שהנהיגו אותם המנהגים לא לכבוד קונם ולא לשמור מלכותו, אמנם התוכחות עד יולך ה' אותך ואת מלכך היו בבית שני בימי אנטיוכוס וזולתו עד שזכרו מלכי בית חשמונאי זה על זה וגלה אחד מהם במלכות פומפיא"י לרומ"ה ומשם והלאה עד ונסחתם היו עד חרבן הבית על יד רומיים ומשם והלאה הם תוכחות בגלות נמשכות אליו, והתחיל בתוכחות באמרו אם לא תשמע בקול ה' אלהיך לשמור לעשות את כל מצותיו וחוקותיו אשר אנכי מצוה היום וזה בלי ספק כאשר הומרה שמירת מלכות התורה במנהגים שונים וזולתם והוסג אחר משפט, וכן אחר שאמר יולך ה' אותך ואת מלכך שהוא החלק השני חזר ואמר כי לא שמעת בקול ה' אלהיך לשמור מצותיו וחוקותיו אשר לך כלומר אבל שמרת מה שזו או הנהיגו אחרי' זולתו אשר לא כתורתו כמו שספרו ז"ל שלא היו תורמין ולא מעשרין והולכרו לתקון יוחנן כ"ג ולגזור על הדמאי והיו נועלי' לכת בפני לוי מפני השמטה והולכך הלל לתקן פרוזבול וזבטלו מי סוטה ועגלה ערופה וסנהדרין מרוב הפושעים בסוף בית שני באופן שזבטל כל משפט כמו שספרו ז"ל שגזרו בעלי זרוע, וכן ירדו לטמיון הם ונכסיהם ובאלה התבאר' סבת חורבן בית שני והתמדת חורבנו בהתמדת סבתו: הנה הספורנו מסביר לנו היטיב מה יסוד קיומינו בעם ישראל. לשמור בעדיקות יתירה על כל מצוות התורה ולא לסור מהם כלל ועיקר. הנה ההרגל, מצוות אנשים מלומדה ימיט אסון על עצמו משפחתו ועמו. אין לך גרוע מן ההרגל. כי לאט לאט היצר הרע מתחלחל לתוך המחשבות עד שהאדם התדרדר שלא הפריש תרומות ומעשרות, גם הדברים שהקב"ה תיקן בעולמו כדי להועיל לישראל כמי סוטה הפסיקו לעשות את תפקידם. זאת אומרת, כל דור ודור חייבים לתקן תקנות כדי להעמיד עם ישראל על "רגליהם". כדי שיעבדו את השי"ת בשמחה וטוב לבב בכל מאדם ונפשם. יש לתקן את ההסרה על ידי קיום הדברים כבימים הראשונים כדי לחזור לימים ההם.

הצלצל. על דעת רש"י מין ממיני הארצה. וא"כ ראוי היה שיכרך אותו עם פסוק הארצה והתולעת. ויותר נראה, שיהיה אלכל שם למחנה האויב, אמר בניס וזנות תוליד ולא יהיו לך לעבוד אותך ולכלכל את שיבתך כי ילכו בשבי לפני האויב, ואמר כל עכך ופרי אדמתך אשר לא יסאו לך פירות כאשר הזכיר, יירש האויב הבא עליך, כי השנה שיבואו עליך יתנו להם חילס והם יאכלוס: הרמב"ן בא לחדד עניין התוכחה של פרשת כי תבוא ליחדה לימי חורבן בית שני ועד ימינו שעדיין לא נושענו. ממילא כששרוים על אדמתם, ודאי מכת ארבה קשה מאד, אבל השרוי בגלות, לא הארבה יפחידו אלא קלגסי האויב. ממילא הרמב"ן מסביר איך ייקראו קלגסים, צלצל. ויקרא החיל "לכלל", בעבור שישמיעו קול מלחמה במחנה וקול שופר ורעם שרים ותרועה, מלשון לכלל שמע

ולכללי תרועה, ובמנענעים וכלכללים, וכן ארץ כלכל כנפים, ארץ המשמעת לכלול כנפיה שהולכות למרחקים כאשר ידחה הנשר: ובגמרא, נטולה מסיקין, מאן דתני מסיקין לא משתבש דכתיב יירש הכלכל ומתרגמינן יחסנינה סקאה, ומאן דתני מסיקין לא משתבש דכתיב במאור ובמאוק. כי הוא אלכל שם למביאי האדם במאור ובמאוק: ודע, כי התוכחות במארה ובמהומה ובמגירת ודבר והעץ ופרי האדמה ושאר כל התוכחות, הם כולם עד כלותו אותך מעל האדמה אשר אתה בא שמה לרשתה, אבל אחרי הגלות לא יקלל אותם רק לעבוד שם אלהים אחרים עץ ואבן. אבל פעמים שיחזור להוכיחם בארץ, כאשר אמר יולך השם אותך ואת מלכך אשר תקים עליך אל גוי אשר לא ידעת אתה ואבותיך ועבדת שם אלהים אחרים, והוא הגלות שגלינו לרומי על לכת אגריפס המלך שם. ואחרי כן ישוב ויאמר זרע רב תוליא השדה וגו', ואלה התוכחות בהיותם בארץ, כי כן יאמר אחריו ונסחתם מעל האדמה, שהוא הגלות: ועל דעתי גם זה מרמיזותיו, אמר יולך ה' אותך ואת מלכך אשר תקים עליך אל גוי אשר לא ידעת, על לכת אגריפס המלך לרומי. הנה לנו אות אזהרה על ההתרפסות לפני אומות העולם. עניין שטרם נלמד בדבעי. מידי גלות, חוזרים על אותה טעות. נשענים על בשר ודם. מתחילים להרגיש "היימיש" שובחים את יד ה'. שובחים שאנחנו בגלות. לא שמים לב לאותות האזהרה של שנאת הגויים המבעבעת. זה חוזר על עצמו מפוגרום עד לגירוש. אם נתחזק באמונתנו התמימה, שהקב"ה הוא אבינו מלבינו, הוא הזן והמפרנס, הוא הרופא כל בשר, רק עליו יש להשען. גם יתכן שירמוז למלך אחר קודם לאגריפס, והוא אריסטובלוס שתפסו שר לבא רומי ויוליכוהו שמה בנחשאים, והיו למשל ולשנינה בכל העמים, שהיו תמהים על גבורתם אשר מעולם איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמתם. ואחרי כן בא אגריפס שנית עם שליח מלך רומי בארץ, וכבש בארץ יהודה מדינות גדולות מאד, ואז נתקיים מה שאמר ועבדת את אויביך אשר ישלחנו ה' בך ברעב ובצמא וגו': ואמר יסא ה' עליך גוי מרחוק, כי באו אספסינוס וטיטוס בנו עם חיל גדול מרומיים בארץ ולכדו כל ערי יהודה הבצורות, והלך להם מאד כאשר ידוע בספרים שלכדו גם חומות ירושלים ולא נשאר רק בית המקדש וחומת העזרה, והיו אוכלים בשר צניהם וצנותיהם. וכאשר נלכדה גם היא אז נתקיים ונסחתם מעל האדמה: ואז שבו הרומיים לארצם ובידם גלות ירושלים וביד עמים רבים אשר אתם מיון ומלכים וארם ויתר עמים רבים, ונתקיים והפיך ה' בכל העמים וגו': והכתובים הבאים אחר כן עונשם בגלות, וכן והיו חייך תלמים לך מנגד מפני פחדותינו בגלות ביד העמים הגוזרים עלינו גזירות תמיד. והנכון, שהוא רמז לדורות ההם שהיו בזמן חרבן הבית השני, כי היו מתנכלים להם להאבידם לגמרי, על כן אמר אחריו והשיבך ה' מלכים באניות, שהיה זה כאשר כלו להוליאם מן הארץ. ורבותינו אמרו, ולמה למלכים לפי שכעור ורע לעבד כשהוא חוזר לרבו הראשון. אם כן, הזכיר מלכים דרך תוכחות: אבל אחרי היותנו בגלות בארצות אויבינו לא נתקללו מעשה ידינו ולא אלפינו ועשתרות לאננו ולא כרמינו וזיתינו ואשר נזרע בשדה, אבל אנחנו בארצות כשאר העמים יושבי הארץ ההיא, או בטוב מהם שרחמיו עלינו, כי ישיבתנו בגלות היא בהבטחה שאמר לנו ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם להפר בריתי אתם כי אני ה' אלהיהם: וכבר פירשתי בסדר אם בחקותי סוד הברית הזאת, וכי הוא על זמן גלותנו היום ביד החיה הרביעית. ואחר כן יבטיח בגאולה ממנו: מה שנשאר לנו מעבר להאמין זה להתפלל ולהודות. להרבות תחינה ובקשה שהקב"ה ירחם עלינו, למען שמו, שנוכל לעבדו כראוי, ממילא יוציאנו מבור גלותינו במהרה בימינו, אמן!